

บทที่ 5

ศักยภาพเพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำ

ในบทนี้ เป็นการศึกษาศักยภาพในการพัฒนาแหล่งน้ำในอนาคต โดยจะกล่าวถึงสภาพและลักษณะการใช้น้ำ เพื่อทราบถึงวิธีการใช้น้ำและปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และการคาดการณ์ความต้องการใช้น้ำในอนาคตโดยรวมทั้งเกาะและระดับพื้นที่ ของประชากรท้องถิ่น และเพื่อกิจการท่องเที่ยว เพื่อหาศักยภาพและขีดความสามารถในการพัฒนาที่ระดับต่าง ๆ อันจะเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาเกาะสมัย

5.1 สภาพและลักษณะการใช้น้ำในปัจจุบัน

การศึกษาสภาพของแหล่งน้ำและลักษณะการใช้น้ำในปัจจุบัน มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้น้ำ สภาพ และปัญหาการใช้น้ำบนเกาะสมัย เพื่อที่จะเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา โดยการจัดหาปรับปรุง หรือก่อสร้างแหล่งน้ำเพิ่มเติม ตลอดจนการจัดการแหล่งน้ำ การศึกษาทำโดยการสัมภาษณ์ สังเกตและคาดคะเน ขณะออกสำรวจภาคสนามครั้งแรก การสำรวจได้ทำครอบคลุมชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่กระจายอยู่รอบเกาะสมัย ซึ่งอาจแบ่งลักษณะการใช้น้ำตามกลุ่มผู้น้ำออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ การใช้น้ำเพื่ออุปโภค-บริโภคของประชากรในท้องถิ่น และการใช้น้ำในกิจการท่องเที่ยว

5.1.1 การใช้น้ำของประชากรในท้องถิ่น

จากการสำรวจ/สัมภาษณ์ประชากรในท้องถิ่น และข้อมูลจากการสำรวจของหน่วยงานต่าง ๆ สามารถสรุปลักษณะการใช้น้ำของประชากรในท้องถิ่นได้ว่า การใช้น้ำของประชาชนบนเกาะสมัย มีลักษณะเช่นเดียวกับชุมชนในชนบทอื่น ๆ ของประเทศ อันประกอบด้วย การใช้น้ำเพื่ออุปโภค บริโภค การเกษตร และอุตสาหกรรม จากการสำรวจ พบว่า สภาพปัจจุบัน (ปี 2532) ประชากรท้องถิ่นบนเกาะสมัย ยังมีพื้นฐานประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยการทำสวนมะพร้าวเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้น้ำมาก อาศัยเฉพาะน้ำฝนที่มีมากพอ และน้ำใต้ดินที่มีระดับน้ำไม่ลึกจากผิวดินมากนัก การทำสวนผลไม้จะอยู่บริเวณลำน้ำสายใหญ่ ๆ การทำนามีเพียงเพื่อบริโภคภายในครอบครัวและส่วนใหญ่มักทำนาครั้งเดียวในฤดูฝนเท่านั้น จากข้อมูลของเกษตรกรอำเภอ พบว่าพื้นที่ทำนามีแนวโน้มลดลงทุกปี เนื่องจากเกษตรกรหันไปประกอบอาชีพอื่นมากขึ้น ดังนั้น ในส่วนของการศึกษาการใช้น้ำของประชากรในท้องถิ่น จึงมุ่งศึกษาการใช้น้ำดื่ม และน้ำใช้สอย ในการดำรงชีวิตประจำวันเป็นหลัก

จากลักษณะทั่วไปของการตั้งถิ่นฐานของชุมชนบนเกาะสมุย จะเห็นว่าประชากรมีการกระจายตัวเป็นกลุ่มสูง ในอดีตชาวเกาะสมุยนิยมตั้งบ้านเรือนเป็นชุมชน บริเวณที่ราบริมทะเล ซึ่งสะดวกในการคมนาคมไปยังแผ่นดินใหญ่หรือเกาะต่าง ๆ โดยเฉพาะอ่าวที่มีจอดเรือ และกำบังคลื่นได้ดี หรือใกล้แหล่งน้ำจืด และจะมีระดับดินบริเวณริมทะเล (จากการสัมภาษณ์ พบว่าในอดีตหลาย ๆ อ่าว ริมชายหาดชาวบ้านสามารถชุดบ่อน้ำเล็ก ๆ เพื่อให้ได้น้ำจืดสำหรับดื่มและปรุงอาหาร ขณะไปเที่ยวหรือหาปลาริมทะเล แสดงให้เห็นว่าระดับน้ำใต้ดินตื้นมาก) ฉะนั้นเมื่อมีการตั้งบ้านเรือนริมทะเล เกือบทุกครัวเรือนจะมีบ่อน้ำตื้นใกล้ ๆ บ้าน หรือภายในบ้าน นอกจากนี้ยังมีการตั้งถิ่นฐานอยู่ทั่วไปรอบ ๆ เกาะ ตามเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมชุมชนหลักและชุมชนรอง ข้างต้นเป็นรูปวงแหวน (ถนนสายรอบเกาะ) และตามชุมชนฝั่งพาอื่น ๆ ตามสวนมะพร้าว และตามพื้นที่ที่ภูมิประเทศเอื้ออำนวย การขยายตัวของครัวเรือนที่เรียงรายไปตามถนนจึงเพิ่มขึ้น และส่วนใหญ่ก็ยั้งใช้บ่อน้ำตื้นเป็นหลัก

จากการสอบถามชาวบ้านโดยทั่วไป พบว่า ระดับน้ำใต้ดินและปริมาณน้ำใต้ดินลดลงจากอดีตอย่างสังเกตเห็นได้ ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากพื้นที่ป่าบนภูเขาสูง ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ได้เปลี่ยนสภาพเป็นสวนมะพร้าว สวนยางพารา ทำให้ไม่สามารถเก็บกักน้ำได้เหมือนไม้ใหญ่ธรรมชาติ น้ำในลำธารก็น้อยลงอย่างเห็นได้ชัดโดยเฉพาะลำน้ำใหญ่ เช่น คลองลิปะใหญ่ คลองหน้าเมือง (คลองท่าสिया) และคลองแม่ น้ำ การนำน้ำใต้ดินมาใช้ โดยทั่วไปใช้เชือกผูกดึงตักด้วยมือ ปัจจุบันเมื่อมีไฟฟ้าใช้เกือบทุกหมู่บ้าน บ้านที่มีบ่อน้ำใกล้บ้านเริ่มเปลี่ยนมาใช้เครื่องสูบน้ำด้วยไฟฟ้ามากขึ้น อัตราการใช้น้ำจึงเพิ่มตามขึ้นตามไปด้วย อัตราการใช้น้ำของประชากรในท้องถิ่นประมาณ 75 - 150 ลิตร/คน/วัน แตกต่างกันตามสภาพแหล่งน้ำและที่ตั้งหมู่บ้าน โดยประชากรในชุมชนที่มีน้ำประปาใช้ปริมาณมากกว่าประชากรในหมู่บ้านที่อาศัยเพียงบ่อน้ำตื้นอย่างเดียว

สำหรับการเก็บน้ำฝนไว้ดื่มและใช้ในครัวเรือนไม่เป็นที่นิยม ทั้งนี้อาจมีสาเหตุเนื่องจากต้องมีค่าใช้จ่ายสูง ในการทำภาชนะเก็บน้ำฝน หรืออาจเป็นเพราะสภาพหลังคาในอดีตไม่เหมาะกับการรองรับน้ำฝน ชาวบ้านโดยทั่วไป จึงนิยมใช้น้ำจากบ่อน้ำตื้นสำหรับดื่ม และประกอบอาหารมากที่สุด โดยเฉพาะบางบ่อที่ชาวบ้านพึงพอใจในรสของน้ำ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเมื่อมีการเปลี่ยนจากสภาพหลังคาจากมาเป็นหลังคากระเบื้องหรือสังกะสีมากขึ้น ได้มีการเก็บน้ำฝนไว้ใช้มากขึ้นส่วนหนึ่ง โดยเฉพาะตามโรงเรียนและวัด กับอีกส่วนหนึ่งในชุมชนเมื่อมีบ้านเรือนหนาแน่นขึ้น ระบบบ่อปฏิภาณที่เป็นบ่อเกรอะ-บ่อซึมก็เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลต่อคุณภาพของน้ำ เพราะโดยทั่วไประดับน้ำใต้ดินในบ่อในบริเวณชุมชนค่อนข้างตื้น อันเป็นเหตุให้มีการเก็บน้ำฝนมากขึ้น ทั้งนี้เพราะยังไม่มีระบบประปาที่ได้มาตรฐาน หรือใช้ในขณะที่ยังระบบประปาใช้งานไม่ได้

จากการสำรวจแหล่งน้ำดื่มน้ำใช้โดยแยกตามประเภทของแหล่งน้ำ และประเภทของอาคาร ดังแสดงในตารางที่ 5.1 พบว่า มีการใช้น้ำบ่อเพื่อการอุปโภคบริโภคถึงร้อยละ 52 ใช้น้ำบ่อและน้ำฝน

ตารางที่ 5.1 ประเภทแหล่งน้ำดื่มและน้ำใช้บนเกาะสมุย ของประชากรในท้องถิ่น

ประเภทอาคาร	จำนวน	แหล่งน้ำดื่มน้ำใช้			
		น้ำบ่อ	น้ำบ่อและ น้ำฝน	น้ำประปา สุขาภิบาล	น้ำจากฝาย เพื่อการเกษตร
พักอาศัยทั่วไป	5,470 (89.12)	2,970 (54.30)	1,680 (30.17)	440 (9.87)	280 (15.12)
พาณิชย์	604 (9.84)	222 (36.75)	130 (21.52)	174 (28.81)	78 (12.91)
อุตสาหกรรม	64 (1.04)	19 (29.69)	15 (23.44)	20 (31.25)	10 (15.62)
รวมทั้งเกาะ	6,138 100	3,211 (52.31)	1,825 (29.73)	734 (11.96)	368 (6.00)

ที่มา กองวิจัย สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

ร่วมกันประมาณร้อยละ 30 ใช้น้ำจากประปาของสุขาภิบาล (เฉพาะในชุมชนหน้าถน) ประมาณร้อยละ 12 และใช้น้ำจากฝายชลประทาน ประมาณร้อยละ 6

5.1.2 การใช้น้ำในกิจการท่องเที่ยว

กิจการท่องเที่ยวบนเกาะสมุย มีพัฒนาการมาไม่น้อยกว่า 10 ปี ลักษณะบังกะโลและปริมาณความต้องการใช้น้ำมีการพัฒนามาโดยตลอดตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงจนถึงปัจจุบัน พอสรุปลักษณะบังกะโลได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

- กลุ่มที่ 1 บังกาโลขนาดเล็ก มีจำนวนห้องพัก 10-30 ห้อง เป็นบังกะโลเล็ก ๆ สำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบสัมผัสธรรมชาติ และเป็นนักท่องเที่ยวที่มีเงินไม่มากนัก บังกาโลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเริ่มสร้างอยู่บนชายหาดที่สวยงาม เช่น หาดเฉวง หาดละไม เป็นต้น แล้วกระจายไปรอบ ๆ เกาะ (เจ้าของกิจการทั้งหมดเป็นคนในท้องถิ่น) ความต้องการใช้น้ำไม่มากนักประมาณ 5-10 ลบ.ม./วัน หรือประมาณ 100-150 ลิตร/คน/วัน ส่วนใหญ่จะชุดบ่อน้ำตื้นของตัวเองแล้วติดตั้งเครื่องสูบน้ำ สูบน้ำขึ้นถึงสูงปริมาตร 3-5 ลบ.ม. ปัจจุบัน (2532) บังกะโลระดับนี้มีประมาณ 20 % ของจำนวนห้องพักบนเกาะ
- กลุ่มที่ 2 บังกาโลขนาดกลาง มีจำนวนห้องพักประมาณ 30-50 ห้อง มีการปรับปรุงบังกะโลมากขึ้น เนื่องจากมีปริมาณนักท่องเที่ยวมากขึ้น และเริ่มมีนักลงทุนจากภายนอกเข้ามา เริ่มมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานขึ้น เช่น ถนน ไฟฟ้า โทรทัศน์ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักเป็นพวกที่มีฐานะปานกลาง การใช้น้ำจากบ่อน้ำตื้นไม่เพียงพอในบางพื้นที่ เริ่มมีการชุดเจาะบ่อน้ำบาดาลหรือบ่อเจาะ ในพื้นที่ที่สภาพภูมิประเทศอำนวย เช่น บริเวณหาดเฉวง หาดละไม อัตราการใช้น้ำประมาณ 150-200 ลิตร/คน/วัน หรือประมาณ 10-20 ลบ.ม./วัน จำนวนบังกะโลในกลุ่มนี้มีประมาณ 70%
- กลุ่มที่ 3 บังกาโลขนาดใหญ่ มีห้องประมาณ 50-80 ห้อง ส่วนใหญ่เป็นลงทุนจากภายนอก เป็นบังกะโลที่ได้มาตรฐาน จำนวนห้องพักเพิ่มขึ้น ปริมาณความต้องการใช้น้ำในกิจการมากขึ้น ทั้งในห้องพัก ใช้ในการรดสวนไม้ประดับในบริเวณ และสระว่ายน้ำ มีความจำเป็นต้องใช้น้ำมากขึ้น ทั้งปริมาณและคุณภาพ อัตราการใช้น้ำ 200-250 ลิตร/คน/วัน หรือ 30-50 ลบ.ม./วัน จำนวนบังกะโลขนาดใหญ่ปัจจุบันมีประมาณ 10%

กล่าวได้ว่าในสภาพปัจจุบัน ผู้ประกอบการบังกาโลเกือบทั้งหมด ยังคงใช้น้ำจากแหล่งน้ำใต้ดิน ประกอบด้วยบ่อน้ำตื้นและบ่อน้ำลึกเป็นหลักในบริเวณที่ภูมิประเทศอานวย ทั้งนี้ปัญหาขาดแคลนน้ำส่วนใหญ่จึงเกิดขึ้นในขณะที่ระดับน้ำใต้ดินลดลงต่ำ ประมาณเดือนสิงหาคม-กันยายน ซึ่งเป็นช่วงที่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวนมาก และในช่วงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูร้อน ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยสูงสุดต่อวัน ปัญหาขาดแคลนน้ำจะเกิดมากขึ้นกับสถานประกอบการที่ไม่มีแหล่งน้ำใต้ดินของตัวเอง และ/หรือมีจำนวนห้องพักมาก และในกิจการที่ต้องใช้น้ำปริมาณมาก เช่น โรงแรม อิมพีเรียล จำเป็นต้องใช้รถบรรทุกน้ำจากแหล่งอื่นตลอดทั้งปี

5.2 การคาดหมายความต้องการใช้น้ำในอนาคต

การประมาณความต้องการใช้น้ำในอนาคต จำเป็นต้องมีการคาดคะเนจำนวนผู้ใช้น้ำ แต่เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานใดรวบรวมข้อมูลผู้ใช้น้ำและปริมาณการใช้น้ำอย่างเป็นทางการ ในการศึกษาครั้งนี้จึงอาศัยข้อมูลการพยากรณ์จำนวนประชากรและนักท่องเที่ยว จากรายงานการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนากองท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในเกาะสมุย [21] เป็นข้อมูลพื้นฐานในการคาดหมายจำนวนผู้ใช้น้ำบนเกาะสมุย เพื่อคำนวณหาปริมาณความต้องการใช้น้ำ

5.2.1 การพยากรณ์จำนวนผู้ใช้น้ำ

การพยากรณ์จำนวนผู้ใช้น้ำ ประกอบด้วยการพยากรณ์จำนวนประชากรและนักท่องเที่ยว กล่าวได้โดยสังเขปดังนี้

- 1) การพยากรณ์จำนวนประชากร จากการศึกษาแนวโน้มของการขยายตัวของประชากรในอดีต และการเปลี่ยนแปลงของประชากรมาพิจารณาประกอบกับแนวโน้มของการขยายตัวของประชากรในอดีต พบว่า ในอดีตเกาะสมุยมีประชากรเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับจนสูงสุดในปี 2512 แล้วมีแนวโน้มลดลงทุกปี ในปี 2530 มีประชากร 28,219 คน มีจำนวนครัวเรือน 5,691 ครัวเรือน หรือเฉลี่ย 4.63 คน/ครัวเรือน จากการที่ประชากรบนเกาะสมุยมีอัตราการเพิ่มตามธรรมชาติต่ำ มีการอพยพเพื่อศึกษาต่อและประกอบอาชีพที่อื่นในอัตราค่อนข้างสูง จึงทำให้การเปลี่ยนแปลงของประชากรมีลักษณะลดลง เฉลี่ยร้อยละ 1.55 ต่อปี (ระหว่างปี 2519-2531) อย่างไรก็ตามปัจจุบันมีแรงงานภายนอก และผู้ประกอบการจากที่อื่นเข้ามาทำงานทั้งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และการก่อสร้าง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจ จึงทำให้ประชากรมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยในระยะแรก และเพิ่มขึ้นในระยะเวลาต่อมา ดังแสดงในตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 การพยากรณ์จำนวนประชากรในอนาคตของอำเภอเกาะสมุย ปี พ.ศ.2530-2545

ปี พ.ศ.	ประชากร (1)	แรงงาน (2)	รวม (3)
2530	29,105	734	29,839
2531	29,006	778	29,784
2532	28,915	825	29,740
2533	28,829	874	29,703
2534	28,749	927	29,676
2535	28,673	982	29,655
2536	28,601	1,041	29,642
2537	28,533	1,104	29,637
2538	28,468	1,170	29,638
2539	28,406	1,240	29,646
2540	28,347	1,314	29,661
2541	28,291	1,393	29,684
2542	28,237	1,477	29,714
2543	28,185	1,566	29,751
2544	28,134	1,660	29,794
2545	28,086	1,755	29,845

- หมายเหตุ (1) การเพิ่มขึ้นในรูป Log model

$$\text{Pop} = 33312.17 - 1360.109 \ln (\text{year})$$
(2) อัตราเพิ่มประมาณ ร้อยละ 6
(3) = (1) + (2)

ที่มา การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว เกาะสมุย

2. การพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยว ในการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวของเกาะสมุย ได้ประเมินโดยจำแนกนักท่องเที่ยวเป็น 2 ส่วน คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ โดยใช้วิธีการ 3 วิธี คือ การขยายตัวตามแนวโน้มจากอดีต การเติบโตตามแนวโน้มระดับประเทศ และการเปลี่ยนแปลงตามส่วนแบ่งการตลาด จากการพิจารณาแนวโน้มทั้ง 3 วิธี จะปรากฏแนวโน้ม 3 ระดับ คือ สูง กลาง ต่ำ ดังแสดงในตาราง 5.3 และรูปที่ 5.1 ผลการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวที่จะไปเกาะสมุยตามแนวโน้มระดับกลาง ซึ่งนำมาพิจารณาความต้องการใช้น้ำในช่วงปี 2531 - 2544 คาดว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยว ประมาณ 342,151 ; 642,586 และ 1,114,893 คน ในปี 2534, 2539 และ 2544 ตามลำดับ และเมื่อตั้งสมมติฐานว่าถ้ารูปแบบและฤดูกาลการท่องเที่ยวเกาะสมุยไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก จะประมาณจำนวนนักท่องเที่ยวรายเดือนและรายวันได้ดังแสดงในตารางที่ 5.4 ซึ่งคาดว่าในปี 2539 และ 2544 จะมีนักท่องเที่ยวพักแรมอยู่บนเกาะเฉลี่ย 14,329 และ 27,412 คน-วัน/วัน โดยเดือนเมษายนจะมีเฉลี่ยสูงสุด 22,299 และ 40,737 คน-วัน/วันตามลำดับ

5.2.2 ความต้องการใช้น้ำในระดับเกาะ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา เป็นความพยายามที่ได้ผลสำเร็จอย่างมากทั้งของภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาเศรษฐกิจบนเกาะสมุย ด้วยการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังเกาะสมุย ในขณะที่พื้นฐานทางเศรษฐกิจเดิมจากผลผลิตมะพร้าวตกต่ำอย่างมาก ซึ่งส่งผลให้ปริมาณ และสัดส่วนผู้ใช้น้ำ ระหว่างประชากรและนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นจะเป็นดัชนีแสดงถึงจำนวนแรงงานที่อพยพเข้ามาบนเกาะ และประชากรท้องถิ่นที่อพยพออกไป

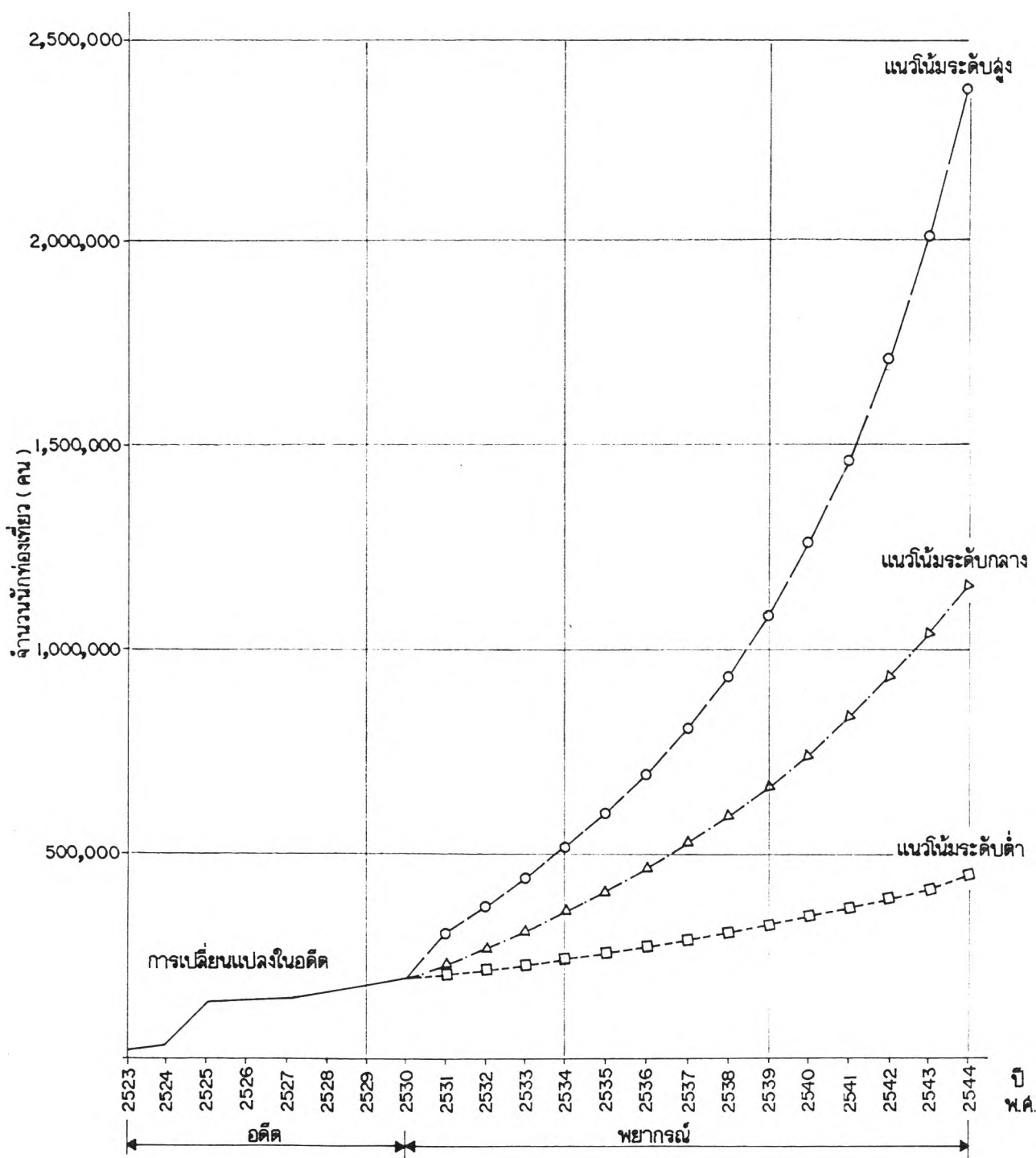
จากผลการพยากรณ์จำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวที่กล่าวในหัวข้อ 5.2 เมื่อพิจารณาในระดับเกาะ จำนวนผู้ใช้น้ำบนเกาะที่จำแนกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ ประชากร และนักท่องเที่ยว ในส่วนของประชากรรวมประชากรตามสามโนประชากรและแรงงานที่เข้ามา ส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศ การคาดหมายจำนวนผู้ใช้น้ำในปัจจุบันและอนาคต แสดงในตารางที่ 5.5 ในส่วนของจำนวนประชากร เป็นการคาดหมายจำนวนผู้ใช้น้ำในอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ของทุกปี (ตั้งแต่ปี 2534) เพราะคาดว่าเมื่อประชากรมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น ร้อยละของผู้ใช้น้ำจะมากขึ้น ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้ใช้น้ำปัจจุบัน (ถึงปี 2534) ประกอบด้วยประชากร 30,000 คน และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 31,530 ; 33,140 คน ในปี 2539 และ 2544 ตามลำดับ และจำนวนนักท่องเที่ยว (ตามแนวโน้มระดับกลาง) เพิ่มจาก 351,338 คน เป็น 662,141 ; 1,152,072 คน

ตารางที่ 5.3 การพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวของเกาะสมุยในระดับต่าง ๆ ในช่วงปี 2531-2544

ปี พ.ศ.	ระดับสูง(1)		ระดับกลาง(2)		ระดับต่ำ(3)	
	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม	จำนวน	อัตราเพิ่ม
		%		%		%
2530	187,509	-	187,509	-	187,509	-
2531	305,418	62.88	217,362	15.52	199,051	6.2
2532	364,294	19.28	254,980	17.31	211,440	6.2
2533	430,316	18.12	296,447	16.26	224,746	6.3
2534	504,695	17.28	342,151	15.42	239,046	6.4
2535	588,982	16.70	391,420	14.40	253,756	6.2
2536	685,982	16.33	445,569	13.83	269,584	6.2
2537	685,149	16.33	505,099	13.36	286,628	6.3
2538	923,741	16.09	570,566	12.96	304,993	6.4
2539	1,073,263	16.19	642,586	12.62	324,795	6.5
2540	1,249,217	16.39	720,011	12.05	345,364	6.3
2541	1,457,834	16.70	805,095	11.82	367,502	6.4
2542	1,706,926	17.09	898,653	11.62	391,597	6.5
2543	2,006,283	17.54	1,001,584	11.45	417,568	6.6
2544	2,368,173	18.04	1,114,893	11.31	445,673	6.7

หมายเหตุ (1) เพิ่มขึ้นตามแนวโน้มในอดีตของเกาะสมุย (2) เพิ่มขึ้นตามแนวโน้มระดับประเทศ - นักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.07081 ต่อปี - นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.20592 ต่อปี ตลอดช่วงที่พยากรณ์ กำหนดให้ปี 2530 เป็นปีฐาน (3) เพิ่มขึ้นตามส่วนแบ่งการตลาด อัตราเพิ่มเท่ากับอัตราเพิ่มระดับประเทศ

ที่มา การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว เกาะสมุย

ที่มา การศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว เกาะสมุย

รูปที่ 5.1 การพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวเกาะสมุยในอนาคต ระดับสูง ปานกลาง และต่ำ

ตารางที่ 5.4 การพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวรายวันและรายเดือนของ เกาะสมุย ในปี 2534, 2539 และปี 2544

เดือน	จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด			จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อวัน			จำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดต่อวัน			จำนวนนักท่องเที่ยว คน-วัน/วัน		
	ปี 2534	ปี 2539	ปี 2544	ปี 2534	ปี 2539	ปี 2544	ปี 2534	ปี 2539	ปี 2544	ปี 2534	ปี 2539	ปี 2544
ม.ค.	43,300	82,463	141,440	1,397	2,628	4,564	5,528	10,400	18,057	10,007	20,534	39,239
ก.พ.	37,002	69,512	120,476	1,322	2,483	4,303	5,421	10,183	17,649	9,376	19,223	36,698
มี.ค.	41,476	77,820	134,674	1,338	2,510	4,344	2,449	4,595	7,951	9,415	19,287	36,794
เม.ย.	68,719	123,277	201,229	2,291	4,108	6,708	5,117	9,377	15,307	11,341	22,299	40,737
พ.ค.	27,385	48,892	79,373	883	1,577	2,560	2,260	4,035	6,551	4,202	8,212	14,908
มิ.ย.	15,043	28,985	51,761	501	966	1,725	878	1,692	3,021	4,164	8,655	16,751
ก.ค.	14,676	29,111	53,695	473	939	1,732	945	1,874	3,456	4,607	9,688	18,961
ส.ค.	21,672	41,656	78,023	699	1,376	1,517	1,132	2,229	4,077	6,536	13,704	26,752
ก.ย.	16,237	32,080	58,922	541	1,069	1,964	873	1,725	3,169	5,161	10,837	31,184
ต.ค.	24,106	46,286	82,321	778	1,493	2,656	2,241	4,303	7,651	6,326	13,126	25,363
พ.ย.	19,461	38,059	69,116	649	1,269	2,304	906	1,772	3,219	5,857	12,251	23,859
ธ.ค.	22,261	44,050	81,042	718	1,421	2,624	2,657	5,257	9,671	6,903	14,501	28,361
รวม	351,338	662,141	1,152,072	963	1,814	3,156	-	-	-	6,975	14,329	27,412
										(2,546,048	(5,230,170	(10,005,234
										คน-วัน/ปี)	คน-วัน/ปี)	คน-วัน/ปี)

ที่มา การศึกษาชี้ความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว เกาะสมุย

ตารางที่ 5.5 การพยากรณ์จำนวนประชากรและนักท่องเที่ยว

	ปัจจุบัน (ถึงปี 2534)	ปี 2539	ปี 2544
จำนวนประชากร (คน) ประชากรท้องถิ่น และ ประชากรที่อพยพเข้ามา	30,000	31,530	33,140
จำนวนนักท่องเที่ยว (คน-วัน/วัน) เฉลี่ยทั้งปี	6,975	14,329	27,412
ช่วงสูงสุด (เมษายน)	11,341	22,299	40,737
จำนวนคนทั้งเกาะ (คน/วัน) เฉลี่ยทั้งปี	36,975	45,859	60,552
ช่วงสูงสุด	48,316	53,829	73,877

ตารางที่ 5.6 การคาดหมายปริมาณความต้องการใช้น้ำในระดับเกาะ (ลบ.ม./วัน)

	ปัจจุบัน (ถึงปี 2534)		ปี 2539		ปี 2544	
	เฉลี่ย	สูงสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	เฉลี่ย	สูงสุด
1. ความต้องการใช้น้ำของประชากร ⁽¹⁾	3,000 ^a		3,153 ^a		3,314 ^a	
2. ความต้องการใช้น้ำของนักท่องเที่ยว ⁽²⁾	1,535 ^b	2,495 ^c	3,152 ^b	4,906 ^c	6,031 ^b	8,962 ^c
ความต้องการใช้น้ำรวม (ลบ.ม./วัน)	4,535	5,495	6,305	8,059	9,345	12,276

(1) อัตราการใช้น้ำเฉลี่ย 100 ลิตร/คน/วัน

(2) อัตราการใช้น้ำเฉลี่ย 220 ลิตร/คน/วัน

คิดเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ยทั้งปี ในปี 2534, 2539 และ 2544 เท่ากับ 6,975, 14,329 ; 27,412 คน-วัน/วัน (นักท่องเที่ยวไทยมีวันพักเฉลี่ย 2.51 วัน/คน นักท่องเที่ยวต่างประเทศมีวันพักเฉลี่ย 13.76 วัน/คน) และมีนักท่องเที่ยวสูงสุดในเดือนเมษายน 11,341, 22,299 และ 40,737 คน-วัน/วัน ตามลำดับ รวมจำนวนคนทั้งเกาะ เฉลี่ยทั้งปีในปี 2534, 2539 และ 2544 ประมาณ 36,975 ; 45,859 และ 60,552 คน/วัน โดยมีนักท่องเที่ยวสูงสุดในเดือนเมษายนประมาณ 48,316 ; 53,829 และ 73,877 คน/วัน ตามลำดับ

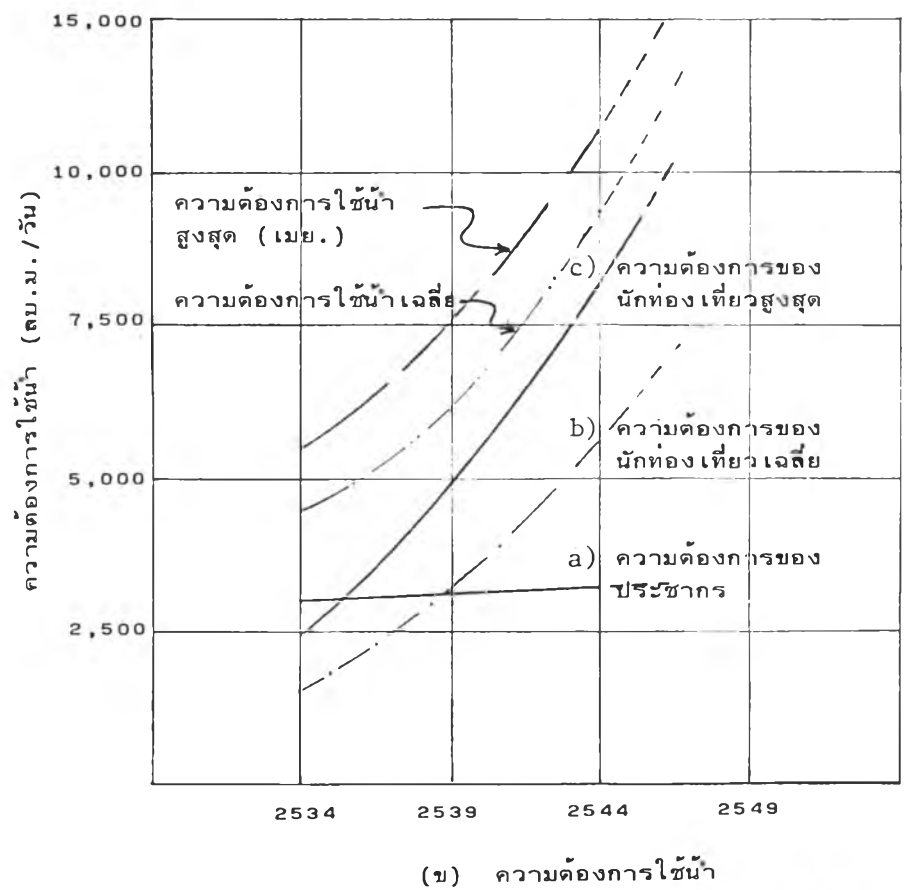
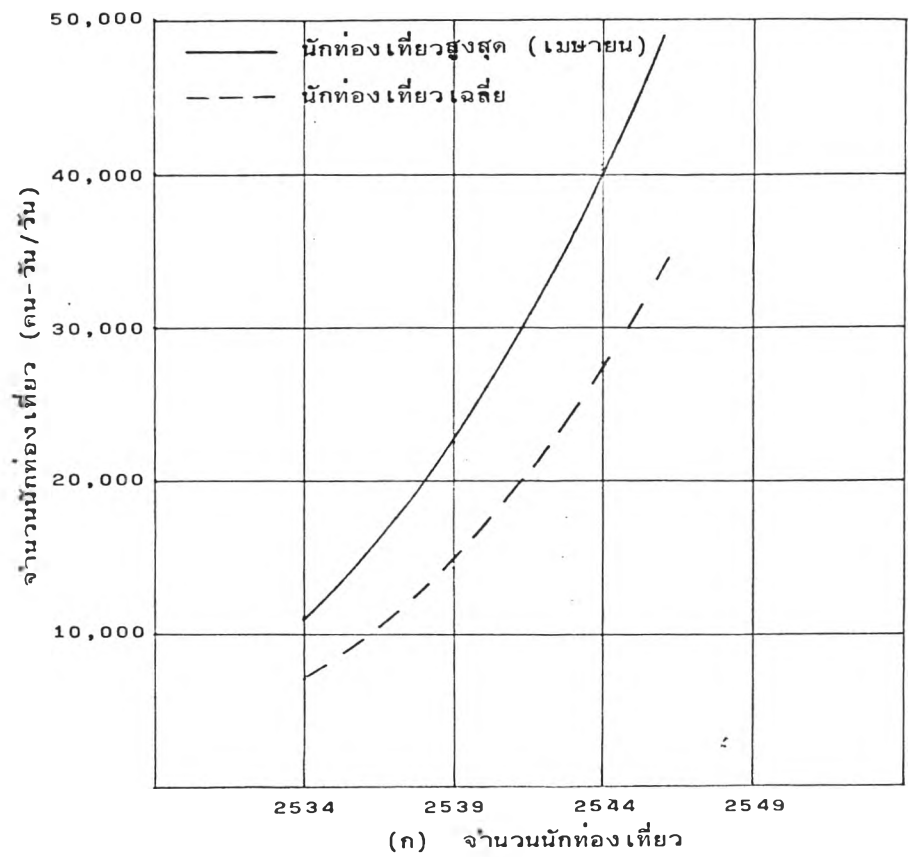
ในตารางที่ 5.6 และรูปที่ 5.2 เป็นการคาดหมายปริมาณความต้องการใช้น้ำทั่วทั้งเกาะ เพื่อการอุปโภค-บริโภคของประชากรและนักท่องเที่ยว ซึ่งพบว่า ความต้องการใช้น้ำในปัจจุบันของประชากรยังสูงกว่านักท่องเที่ยว แต่คาดว่าจะในปี 2539 ปริมาณความต้องการใช้น้ำของนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นสูงกว่าความต้องการใช้น้ำของประชากร และในปี 2544 ในส่วนของนักท่องเที่ยวต้องการใช้น้ำประมาณ 2 เท่าของความต้องการใช้น้ำของประชากร

5.2.3 ความต้องการใช้น้ำในระดับพื้นที่

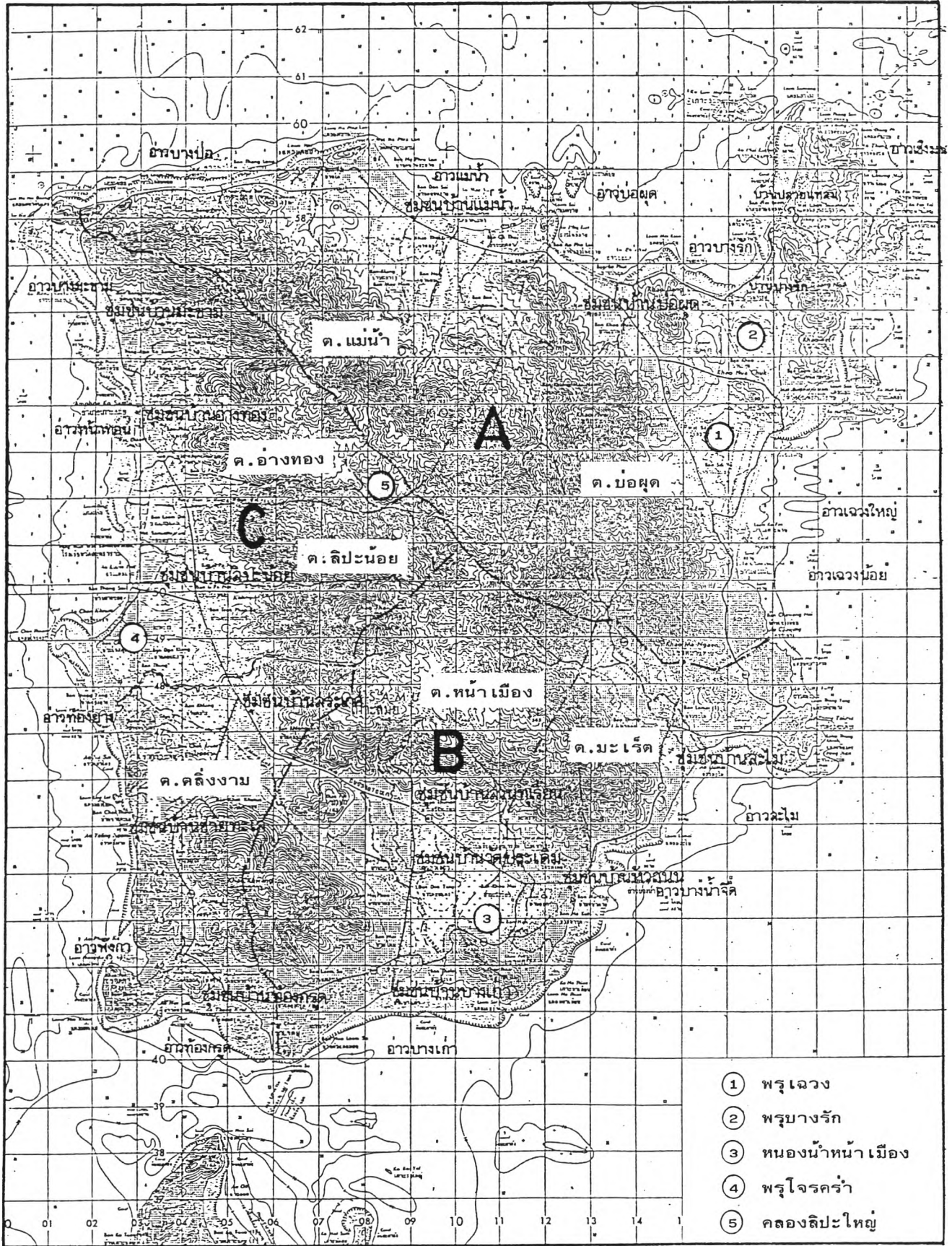
เนื่องจากลักษณะการกระจายตัวของชุมชน แหล่งท่องเที่ยว และตำแหน่งของแหล่งน้ำ ตั้งอยู่โดยรอบเกาะ และมีแนวโน้มความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นในอัตราที่แตกต่างกัน ในการนี้จึงแบ่งพื้นที่โดยพิจารณาจากลักษณะภูมิประเทศ ลุ่มน้ำ และเขตการปกครอง ซึ่งสามารถพิจารณาแบ่งพื้นที่บนเกาะสมุยเป็น 3 พื้นที่ ประกอบด้วย

- พื้นที่ A ด้านเหนือและตะวันออกของเกาะ บริเวณ ต.แม่น้ำ และ ต.บ่อผุด
- พื้นที่ B ด้านทิศตะวันออกตอนใต้ของเกาะ บริเวณ ต.มะเร็ต และ ต.หน้าเมือง
- พื้นที่ C ด้านทิศตะวันตกของเกาะ บริเวณ ต.ตลิ่งงาม ต.ลิปะน้อย และ ต.อ่างทอง

รูปที่ 5.3 แสดงขอบเขตพื้นที่ และตารางที่ 5.7 แสดงรายละเอียดพื้นที่ ชุมชน อ่าว และการกระจายตัวของประชากรและนักท่องเที่ยว จำนวนประชากร และนักท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยในแต่ละพื้นที่ จะเห็นว่าประชากรส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 44 ของประชากรทั้งเกาะอยู่ในพื้นที่ C ส่วนพื้นที่ A ที่มีกิจการท่องเที่ยวสูงสุด มีจำนวนห้องพักถึงร้อยละ 56 ของจำนวนห้องพักรวมทั้งเกาะ จากการพยากรณ์จำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวในหัวข้อ 5.2.1 และการแบ่งพื้นที่ดังกล่าวข้างต้น จึงคาดหมายความต้องการใช้น้ำในแต่ละพื้นที่ของประชากร นักท่องเที่ยว และความต้องการใช้น้ำอื่น ๆ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล สถานที่ราชการ และโรงงานอุตสาหกรรม ได้ดังแสดงในตารางที่ 5.8 (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ฉ.)

รูปที่ 5.2 การประมาณความต้องการใช้น้ำโดยรวมทั้งเกาะ

รูปที่ 5.3 แสดงขอบเขตพื้นที่

ตารางที่ 5.7 แสดงพื้นที่ ชุมชน อ่าว การกระจายตัวของประชากรและนักท่องเที่ยว

พื้นที่	ตำบล	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ชุมชน	อ่าว	การกระจายตัว (%)	
					ประชากร	นักท่องเที่ยว
A	แม่น้ำ	36.12	แม่น้ำ บางป่อ	บางป่อ แม่น้ำ	13.4	8.9
	บ่อผุด	68.10	บ่อผุด บางรัก ปลายแหลม เฉวง	บ่อผุด บางรัก เชิงมน เฉวงใหญ่ เฉวงน้อย	14.0	47.6
B	มะเร็ต	27.10	ละไม หัวถนน	ละไม บางน้ำจืด	16.5	33.3
	หน้าเมือง	47.78	หน้าเมือง วัดประเดิม วัดเขาโปะ บางเก่า	บางเก่า	12.0	2.2
C	คลังงาม	33.39	ท้องกรุด พังกา คลังงาม สระ เกศ	ท้องกรุด พังกา	13.7	1.0
	ลิปะน้อย	25.10	วัดดอนรูป ลิปะน้อย	ท้องยาง แหลมดิน	9.8	4.4
	อ่าทอง	33.30	หน้าทอน ลิปะใหญ่ บางมะขาม	หน้าทอน บางมะขาม	20.6	2.6

ตารางที่ 5.8 การคาดหมายความต้องการใช้น้ำในแต่ละพื้นที่บน เกาะสมุย

TOTAL WATER REQUIREMENT

ZONE	Item	Unit	2534		2539		2544		Remark
			average	max.	average	max.	average	max.	
A	Domestic	cu.ม./day	822		864		908		
	Tourist		867	1,410	1,781	2,772	3,407	5,064	
Others	20		20	20					
Sub-total		cu.ม./day	1,709	2,252	2,665	3,656	4,335	5,992	
B	Domestic	cu.ม./day	855		899		944		
	Tourist		545	886	1,119	1,742	2,141	3,182	
Others	20		20						
Sub-total		cu.ม./day	1,420	1,761	2,038	2,660	3,105	4,146	
C	Domestic	cu.ม./day	1,323		1,390		1,461		
	Tourist		123	200	252	392	482	717	
Others	80		150						
Sub-total		cu.ม./day	1,526	1,603	1,793	1,933	2,154	2,388	
Total		cu.ม./day	4,655	5,615	6,495	8,249	9,595	12,526	

สรุปได้ว่าในปี 2534, 2539 และ 2544 จะมีความต้องการใช้น้ำทั้งเกาะเฉลี่ยประมาณ 4,700 ; 6,500 และ 9,600 ลบ.ม./วัน และมีความต้องการใช้น้ำเฉลี่ยสูงสุดในเดือนเมษายน ประมาณ 5,600 ; 8,300 และ 12,500 ลบ.ม./วัน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในแต่ละพื้นที่ ปรากฏว่าพื้นที่ A ได้แก่ บริเวณอ่าวแม่น้ำ อ่าวบ่อผุด อ่าวเจง ฯลฯ มีแนวโน้มความต้องการใช้น้ำมากที่สุด รองลงมาได้แก่พื้นที่ B บริเวณอ่าวละไม อ่าวบางเก่า ฯลฯ และพื้นที่ C บริเวณอ่าวหน้าทอน อ่าวห้องยาง ฯลฯ ซึ่งจะเห็นว่าปริมาณน้ำส่วนใหญ่จะใช้เพื่อกิจการท่องเที่ยว มีเพียงพื้นที่ C ที่ต้องการใช้น้ำส่วนใหญ่ เป็นการใช้น้ำของประชากรในพื้นที่ โดยที่ในปี 2544 คาดว่าพื้นที่ A, B และ C จะมีความต้องการน้ำใช้เฉลี่ย (ดูรูปที่ 5.4) ประมาณ 4,300 ; 3,100 และ 2,200 ลบ.ม./วัน และมีความต้องการใช้น้ำสูงสุด (เมษายน) ประมาณ 6,000 ; 4,100 และ 2,400 ลบ.ม./วัน ตามลำดับ

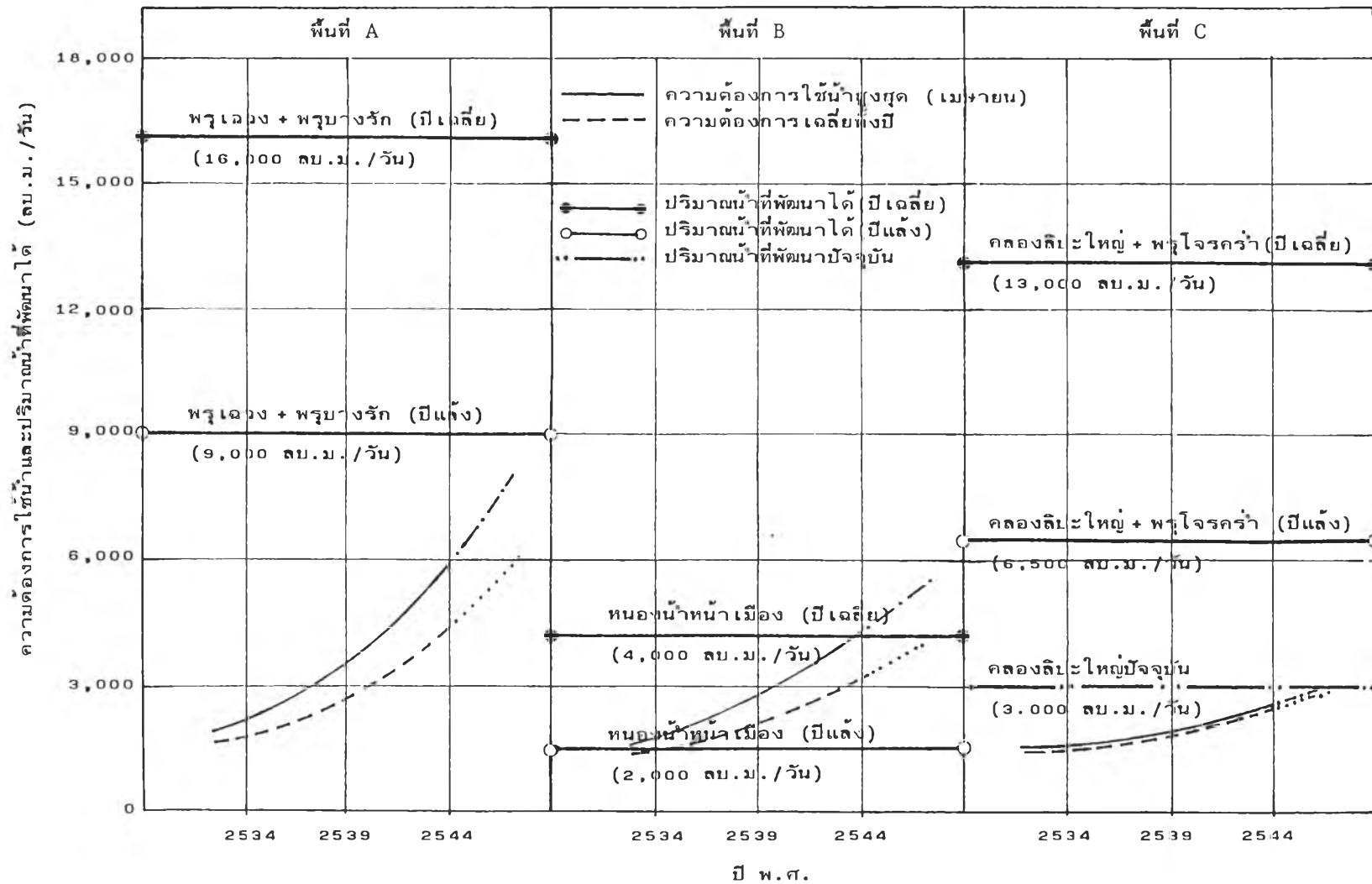
และเมื่อพิจารณาความต้องการใช้น้ำกับศักยภาพของแหล่งน้ำที่สามารถพัฒนาได้ จะเห็นว่าพื้นที่ A และ C มีปริมาณน้ำมากพอที่ใช้ในพื้นที่ ขณะที่พื้นที่ B จากหนองน้ำหน้าเมืองอาจไม่เพียงพอในอีก 10 ปีข้างหน้า อย่างไรก็ตามในพื้นที่ B อาจนำน้ำจากน้ำตกหน้าเมือง และคลองมะเร็ตมาเสริมได้

5.3 ศักยภาพและขีดความสามารถที่ระดับการนิคมต่าง ๆ

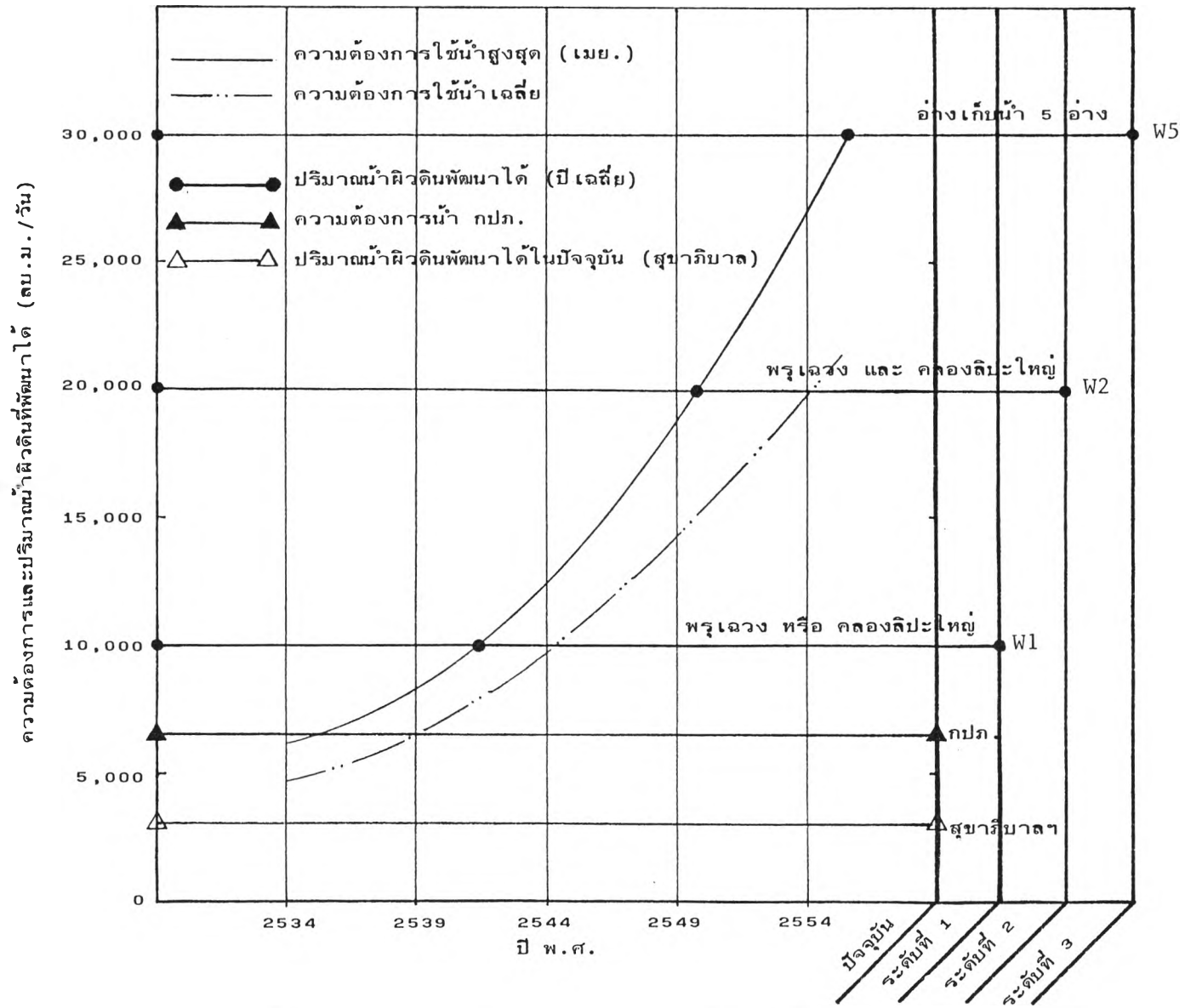
ผลจากการศึกษาศักยภาพของแหล่งน้ำจากแหล่งต่าง ๆ ในบทที่ 4 และการคาดหมายความต้องการใช้น้ำบนเกาะสมุย กล่าวสรุปได้ว่าในระดับเกาะการพัฒนาเกาะสมุยในปัจจุบันยังไม่เกินศักยภาพของแหล่งน้ำที่มีอยู่ แต่ในบางพื้นที่ถ้าไม่มีการจัดการเพิ่มขึ้นเพื่อนำน้ำจากแหล่งอื่น ๆ บนเกาะเข้ามาเสริมในพื้นที่แล้วจะมีปัญหามาก ดังเห็นได้จากการที่มีการบรรทุกน้ำเพื่อใช้ในกิจการตลอดทั้งปี

สำหรับการพัฒนาในอนาคต จำต้องเรียนรู้ถึงศักยภาพและข้อจำกัดของแหล่งน้ำในแต่ละแห่ง และแนวโน้มความต้องการใช้น้ำโดยรวมทั้งเกาะ เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำที่สอดคล้องเหมาะสมในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ

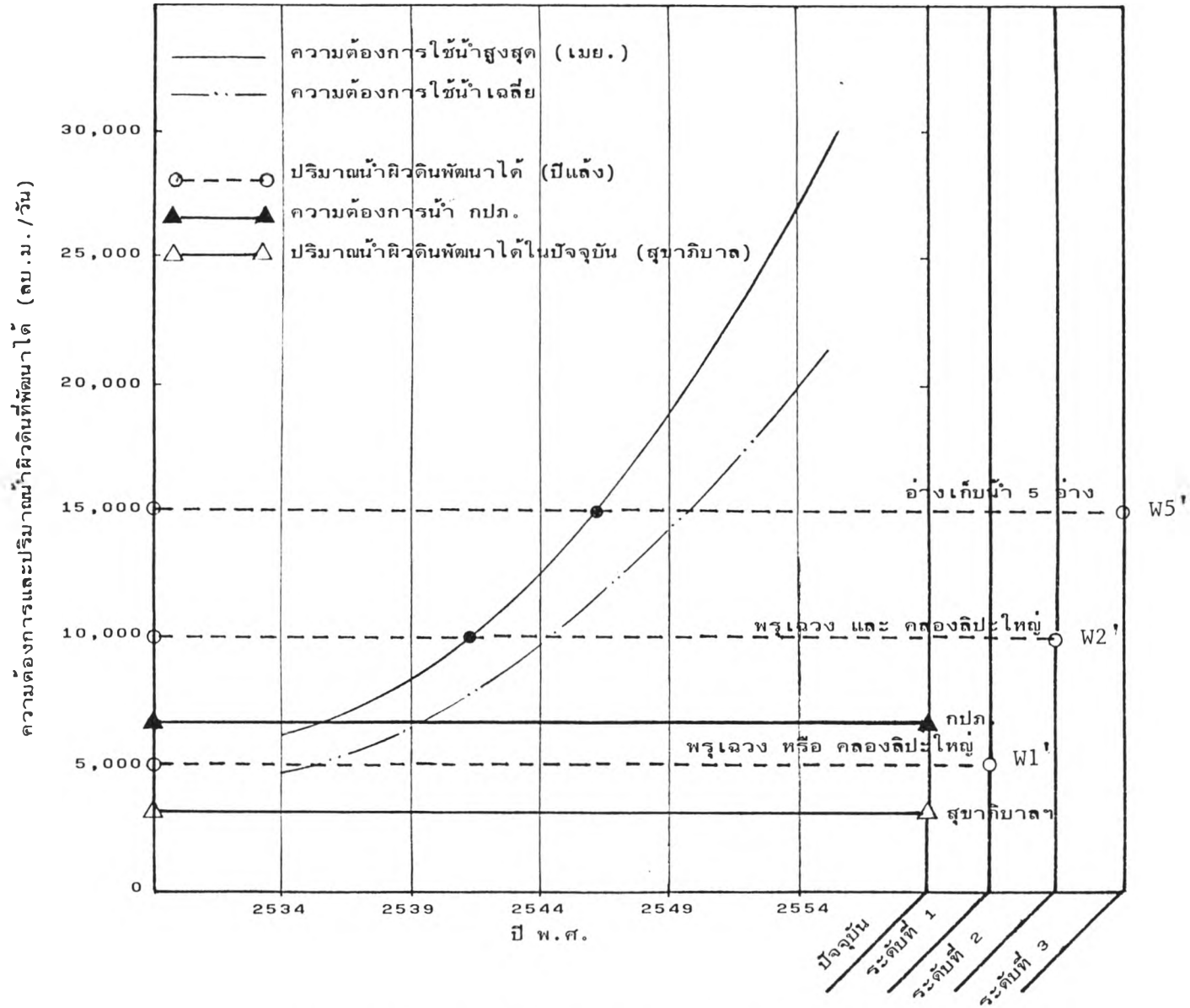
ในการศึกษาได้พิจารณาแหล่งน้ำผิวดินเป็นอันดับแรก เนื่องจากสามารถพัฒนามาใช้ได้ทั่วทั้งเกาะ โดยได้ประเมินปริมาณน้ำดิบใช้การได้ในอัตราเฉลี่ย (ลบ.ม./วัน) ตลอดช่วงฤดูแล้ง ในปีเฉลี่ย (ดูรูปที่ 5.5) และในปีที่ค่อนข้างแล้ง (ดูรูปที่ 5.6) กับปริมาณความต้องการใช้น้ำเฉลี่ยต่อปี และในช่วงสูงสุดเดือนเมษายนมาเป็นตัวชี้วัด โดยได้พิจารณาการพัฒนาระดับต่าง ๆ เป็น 3 ระดับ ดังนี้

รูปที่ 5.4 ความต้องการใช้น้ำและปริมาณน้ำผิวดินที่พัฒนาได้ในแต่ละพื้นที่

รูปที่ 5.5 ศึกษาและขีดความสามารถพัฒนาน้ำผิวดินที่ระดับต่าง ๆ (ปีเฉลี่ย)

รูปที่ 5.6 ศักยภาพและขีดความสามารถการพัฒนาน้ำผิวดินที่ระดับต่าง ๆ (ปีแล้ว)

- ระดับที่ 1 พัฒนาอ่างเก็บน้ำที่มีศักยภาพสูง 1 อ่าง (W1) จากอ่างพรุเงวงหรือคลองลิปะใหญ่ ปริมาณน้ำในช่วงฤดูแล้งเฉลี่ย 10,000 ลบ.ม./วัน ปีแล้ง (W1') ประมาณ 5,000 ลบ.ม./วัน
- ระดับที่ 2 พัฒนาอ่างเก็บน้ำที่มีศักยภาพสูง 2 อ่าง (W2) จากอ่างพรุเงวง + คลองลิปะใหญ่ ปริมาณน้ำในช่วงฤดูแล้งเฉลี่ย 20,000 ลบ.ม./วัน ปีแล้ง (W2') ประมาณ 10,000 ลบ.ม./วัน
- ระดับที่ 3 พัฒนาเต็มศักยภาพ 5 อ่าง (W5) ปริมาณน้ำใช้การได้ ช่วงฤดูแล้งเฉลี่ย 30,000 ลบ.ม./วัน และในปีแล้ง (W5') ประมาณ 15,000 ลบ.ม./วัน

ในปัจจุบัน แหล่งน้ำที่นำมาใช้เพื่ออุปโภคโดยตรงจากเขื่อนกักน้ำน้ำตกหินลาดเพียงแหล่งเดียว ปริมาณน้ำใช้การประมาณ 3,000-5,000 ลบ.ม./วัน ขณะเดียวกันโครงแผนการประปาเกาะสมุย ต้องการใช้น้ำดิบประมาณ 6,600 ลบ.ม./วัน ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงขนาดท่อส่งน้ำเดิมจากฝายน้ำตกหินลาด แต่โอกาสเสี่ยงในการขาดน้ำในช่วงฤดูแล้งค่อนข้างสูง ฉะนั้นจำเป็นที่จะต้องเร่งสร้างอ่างที่มีศักยภาพสูงอย่างน้อย 1 อ่าง (W1) ได้แก่ อ่างเก็บน้ำพรุเงวงหรืออ่างเก็บน้ำคลองลิปะใหญ่ เพื่อให้เพียงพอต่อการใช้น้ำในระยะ 10 ปีข้างหน้า และพัฒนาอ่างที่มีศักยภาพสูงทั้งสองแหล่ง (W2) เพื่อรองรับการใช้น้ำ 10 ปีถัดไป การพัฒนาอ่างเก็บน้ำเต็มศักยภาพทั้ง 5 อ่าง (W5) จะรองรับได้ไม่เกิน 30 ปี สิ่งที่ต้องตระหนัก คือในปีแล้งปริมาณน้ำใช้การลดลงเกือบร้อยละ 50 ดังนั้นถ้าหากรูปแบบของการท่องเที่ยวเกาะสมุยไม่เปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องมีมาตรการในการใช้น้ำ เนื่องจากศักยภาพของแหล่งน้ำบนเกาะสมุย สามารถรองรับการพัฒนาได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น

ในระดับเกาะ แหล่งน้ำผิวดินเป็นแหล่งที่สามารถพัฒนามาใช้ได้มากที่สุด ในขั้นแรกอาจพิจารณานำแหล่งน้ำในพื้นที่ก่อน และขั้นต่อมาจึงต่อเชื่อมแต่ละพื้นที่เป็นระบบเดียวกัน โดยวางท่อส่งน้ำไปตามถนนสายหลัก ที่เชื่อมชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และกำหนดจุดจ่ายน้ำดิบสำหรับบางพื้นที่ที่ห่างไกลออกไปเพื่อแบ่งเบาภาระในการลงทุนของรัฐ ในระดับพื้นที่ สามารถพัฒนาประสิทธิภาพบ่อไต้ดิน และน้ำจากฝายที่มีอยู่เดิมมาใช้ในชุมชน และพิจารณานำน้ำฝนมาใช้ได้เพื่อเป็นแหล่งน้ำเสริมหรือใช้ร่วมกับน้ำไต้ดินและระบบประปา